

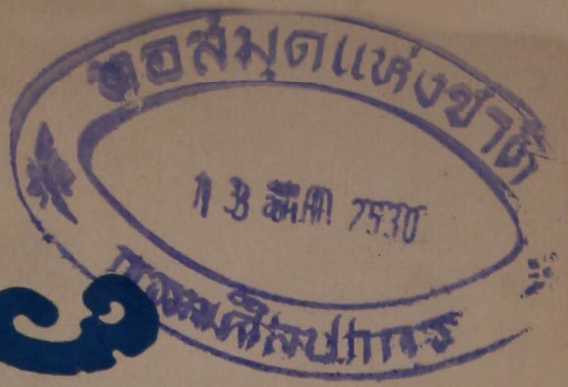

728
ก263

ที่ระลึก

กฐินผ้าป่าอาคารและบูรณะ เทศบาลนครกรุงเทพ

๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๓

พระราชนิพนธ์

หอสมุดแห่งชาติสาขามหานคร

กฐินฝ่ายอาศารและบูรณะ

เทศบาลนครกรุงเทพ

ปีที่ ๔

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี

ทอด ณ วัดตลาด

ตำบลตลาดเกรียบ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันเสาร์ที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๓

หอสมุดประชาชน ม.ท.ท.ท. : ฝ่ายอาศารและบูรณะ

กฐินผ้าयाอาคารและบูรณะ

เทศบาลนครกรุงเทพ

ปีที่ ๑	พ.ศ. ๒๕๑๐	วัดสำโรง	จังหวัดนนทบุรี
ปีที่ ๒	พ.ศ. ๒๕๑๑	วัดสำโรง	จังหวัดนนทบุรี
ปีที่ ๓	พ.ศ. ๒๕๑๒	วัดพระประทานพร	จังหวัดชลบุรี
ปีที่ ๔	พ.ศ. ๒๕๑๓	วัดตลาด	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เลขห้อง (๑๒)

เลขหมู่ 726
7263

Ab.Mos.6263

กำหนดการทอดกฐิน ผ้าอาคารและบูรณะ

เทศบาลนครกรุงเทพ

ณ วัดตลาด ตำบลตลาดเกรียบ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันศุกร์ ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๓

เวลา ๑๔.๐๐ น. นำองค์กฐินและผ้าป่าออกจากเทศบาลนครกรุงเทพ ไปวัดตลาดโดยทางรถยนต์
กลางคืนมีมหรสพฉลอง

วันเสาร์ ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๓

เวลา ๗.๓๐ น. เรือออกจากท่าสโมสรพนักงานเทศบาล
ท่าช้าง วังหน้า (รับประทานอาหารเช้า
ในเรือ)

เวลา ๑๓.๓๐ น. ถวายผ้ากฐิน

เวลา ๑๔.๓๐ น. เดินทางกลับ (รับประทานอาหารเช้า
ในเรือ)

ได้เคยไปดูที่ เมื่อวันที่ ยี่สิบเก้า กันยายน พ.ศ. สองห้าหนึ่งหนึ่ง
และนมัสการ พระคุณเจ้าอาวาสวัดตลาด

ประวัติ วันตลาด วัดตลาด

ในแผ่นดินสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ราว พ.ศ. ๒๐๖๐ ไทยเริ่มทำการติดต่อค้าขายกับชาวปอตุเกส ซึ่งเป็นฝรั่งชาติแรกที่มาติดต่อทำการค้าขายกับไทย และต่อมาก็ได้ทำการค้ากับชาวต่างประเทศหลายชาติ เรือสินค้าต่างชาติ ที่มาทำการค้าขาย กับกรุงศรีอยุธยา จะต้องจอดเรือ เสียภาษีอากร ตอนใต้พระนครศรีอยุธยา คือที่ตำบลขนอนหลวงแห่งหนึ่ง กับต้องผ่านเข้าคลองบ้านโพไปเสียภาษีอากรที่บ้านขนอน (วัดขนอน) ตำบลบ้านกรด อีกแห่งหนึ่ง สมัยก่อนเรียกกันว่า “ด่านอากรขนอน”

เรือสินค้าจะจอดรอการเสียภาษี ตอนใต้ด่านอากรขนอนลงมาประมาณ ๑ ก.ม. เพราะเป็นสถานที่เหมาะสำหรับจอดเรือ เรือบางลำที่มีขนาดเล็กเมื่อเสียภาษีแล้วก็เข้าไปถึงพระนครศรีอยุธยา บางลำใหญ่มากไม่สามารถ

จะเข้าถึงก็มี เรือมาลำเลียงสินค้าที่บริเวณนี้ การจอดเรืออยู่นาน ๆ ความ
จำเป็นในเรื่องเครื่องอุปโภคบริโภคย่อมเกิดขึ้น ชาวบ้านมี จีน ไทย ได้จัดหา
อาหารและเครื่องใช้มาจำหน่าย ต่อมาที่ตรงนี้ก็กลายเป็นท่าเรือ เป็นย่านชุม
นุมชนซึ่งมีคนไทยหลายชาติ หลายภาษา จึงทำให้เกิดมีตลาดสำหรับจำหน่ายสินค้า
ชาวเรือเรียกบริเวณนี้ว่า “**บ้านตลาด**”

๓. **ที่บ้านตลาด** เป็นแม่น้ำกว้างใหญ่และลึก เป็นที่จอดเรือสินค้า
เมื่อขายสินค้าหมดแล้วก็กลับเรือสินค้าออกสู่ทะเลได้สะดวก เรือสินค้าจะกลับ
เรือที่บ้านตลาดเป็นประจำ จึงเรียกกันว่า “**บ้านตลาดกลับเรือ**” ต่อมา
ชาวเรือก็เรียกให้สั้นเข้าว่า **บ้านตลาดกลับ** คือหมายถึง **บ้านตลาดกลับเรือ**
ออกสู่ทะเล แต่ **ตลาดกลับเรือ** นี้มีคนเรียกกันหลายชาติ ต่อมาก็เพี้ยนจาก
คำว่าบ้าน **ตลาดกลับ** มาเป็นบ้านตลาดเกรียบจนทุกวันนี้

การสำรวจพระอุโบสถเดิม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑

ประวัติวัดตลาด

วัดตลาด สร้างอยู่ที่ท้ายตลาด คำว่าตลาด คงจะมาจากการมีตลาด
ตั้งกล่าวมาแล้ว ใครสร้างและสร้างในสมัยใดไม่ปรากฏ ทราบจากผู้ใหญ่
หลายท่านกล่าวกันว่า ครั้งแรกก็เรียกกันว่า **วัดท้ายตลาด** เพราะจัดสร้างอยู่
ตอนท้ายของตลาด ต่อมาก็ตัดคำว่าท้ายออก คงเหลือเรียกกันในปัจจุบันว่า
“**วัดตลาด**”

สำหรับประวัติวัดตลาดนี้ เท่าที่รับรู้จากผู้ใหญ่หลายท่าน พอจะแบ่ง
ออกได้เป็น ๓ สมัยคือ

สมัยที่ ๑ เรียกว่าสมัยต้น ไม่ทราบความเป็นมาว่าวัดนี้ใครสร้าง
และสร้างเมื่อใดไม่มีใครรู้แน่ชัด

สมัยที่ ๒ เรียกว่าสมัยกลาง หรือเรียกว่า สมัยยาต่าง เริ่มแต่
พ.ศ. ๒๓๖๐ หรือประมาณ ๑๕๐ ปีมาแล้ว พอจะมีหลักฐานและเค้าโครง
ที่จะสรุปเหตุการณ์ได้ดังนี้ (วิธีทำยาต่าง คือเอาขอนไม้ที่เป็นตัวยานานาชนิด
มากองสุมกันเป็นกองแล้วทำพิธีจุดไฟเผาจนไหม้เป็นถ่าน แล้วเอาขี้เถ้าไป
แช่น้ำไว้เป็นยาสำหรับดื่ม)

หลวงพ่โหมด เดิมจำพรรษาอยู่วัดขวางอยู่เหนือบ้านตลาดเกรียบ
นี้เป็นวัดร้าง ได้ทำรายาวิเศษมาขนานหนึ่ง เป็นยารวม มีสรรพคุณในการ
รักษาโรคมะเร็ง กุดทะราด ได้มาทำยารักษาโรคนี้อยู่ที่วัดตลาด ปรากฏว่า

มีคนมารักษาอยู่เป็นจำนวนมาก กิตติศัพท์อันเลื่องลือไปทั่วทิศ ผู้ที่หายจากโรคนี้ก็ถวายเงินทำบุญไว้กับวัด ทางวัดก็ได้ปรับปรุงบูรณะปฏิสังขรณ์กุฏิที่ชำรุดให้ดีขึ้น และได้ปลูกใหม่เพื่อให้คนไข้ได้พักอาศัยอยู่หลายหลัง ต่อมาก็ได้ดัดแปลงเป็นกุฏิพระ นับว่าหลวงพ่อโหมตได้มาบูรณะซ่อมแซมและปรับปรุงกุฏิวัดตลาดชนเป็นครั้งแรก เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่ไม่ทราบว่าตำรายานี้อยู่ที่ใครหรือสูญหายไปไหน ถ้าอยู่ถึงสมัยนี้คงจะมีค่ามหาศาล

สมัยที่ ๓ จัดเป็นสมัยปลาย มีคนรู้เห็นและทราบประวัติชัดเจนหลายท่านซึ่งเริ่มแต่ พ.ศ. ๒๔๕๔ คือเมื่อประมาณ ๕๖ ปีมานี้ หรือจะเรียกว่าสมัยหลวงพ่อแย้มก็ได้ หลวงพ่อแย้มบวชที่วัดขวาง แต่ไปจำพรรษาที่วัดสามกุกุ บางยี่ขัน มีตำแหน่งเป็นอุปัชฌาย์ (เป็นชาวตลาดเกรียบ) ได้ซ่อมแซมอุโบสถวัดตลาดชนเป็นครั้งแรก ซึ่งในขณะนั้นชำรุดทรุดโทรมมาก ท่านได้ขยายหน้าโบสถ์ออกมาทางทิศตะวันออกอีกประมาณ ๕ เมตร เมื่อได้ซ่อมแซมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ชาวบ้านเห็นคุณความดีของท่าน จึงได้ปั้นรูปหลวงพ่อแย้ม และนำขึ้นไปไว้ที่หน้าจั่ว ของโบสถ์ พร้อมด้วย พัดยศและที่บูชาเพื่อเป็นอนุสรณ์หลวงพ่อแย้ม เมื่อจัดการซ่อมโบสถ์เสร็จแล้วก็ก่อสร้างพระวิหาร มณฑป รอยพระพุทธบาทพระฉาย และถ้าประทุน (ถ้าประทุนก่อด้วยไม้ซึ่งหลวงพ่อแย้มนำมาจากบางยี่ขัน) สิ่งก่อสร้างเหล่านี้ชาวตลาดเกรียบรู้สึกภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะใครผ่านไปมาทางเรือ รถไฟ จะเห็นเป็นสีขาวเด่นงามสง่าอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

พระอุโบสถวัดตลาดนี้ ตั้งแต่หลวงพ่อแย้มได้บูรณะมากกว่า ๕๖ ปี
 แล้วนั้น มิได้มีการซ่อมแซมหรือบูรณะอีกเลย พระครูอุดมศีลวัตร เจ้าอาวาส
 องค์ปัจจุบันและชาวบ้านเห็นว่า พระอุโบสถอยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรมมาก
 จะซ่อมแซมอย่างไรก็ไม่มีทางดีขึ้นได้เนื่องจากได้สร้างมานาน วัสดุต่าง ๆ
 เสื่อมคุณภาพ มีทางเดียวเท่านั้นคือสร้างใหม่ ประชาชนในท้องถิ่นนี้ พระ
 สงฆ์ทุกรูปตลอดจนชาวจีน มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะสร้างพระอุโบสถ
 กันทั้งนั้น ยิ่งนานวันพระอุโบสถก็ชำรุดยิ่งขึ้น ทำให้ชาวบ้านอยากได้พระ
 อุโบสถหลังใหม่ที่สวยงามทันสมัยยิ่งขึ้นทุกวัน จะไปไหนประชาชนก็จะพูดกัน
 ถึงเรื่องการสร้างพระอุโบสถกันทั้งนั้น และพูดว่า ถ้ามีการสร้างพระอุโบสถ
 กันขึ้นจริง ๆ ชาวบ้านก็พร้อมที่จะร่วมมือบริจาคเงินสร้างพระอุโบสถกันทุก
 คน แต่การสร้างพระอุโบสถนี้ต้องใช้เงินจำนวนมาก เป็นการยากที่ชาวบ้าน
 จะสร้างได้สำเร็จ

ณ บัดนี้ เรื่องการก่อสร้างพระอุโบสถวัดตลาด เป็นความจริงขึ้น
 แล้ว ท่านเจ้าอาวาส (พระครูอุดมศีลวัตร) ภิกษุสามเณร ประชาชน รู้สึก
 ชื่นชมยินดี ที่ คุณเปื้อง และ คุณแฉล้ม นาคะตะ ได้นำภิญโญของกอง
 การโยธาเทศบาลนครกรุงเทพ และผ้าป่าของห้างหุ้นส่วน ป. วิศวกร มา
 ทอดที่วัดตลาด ในวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๑๑ เพื่อนำเงินสมทบทุนสร้างพระอุโบ
 สถชาวบ้านได้ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ พระครูอุดมศีลวัตร เจ้าอาวาส และ
 คณะกรรมการจัดสร้างพระอุโบสถวัดตลาด ได้ประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน

๒๕๑๑ ลงมติเป็นเอกฉันท์ ให้คุณเปรี๊ยะ นาคะตะ เป็นประธานในการ
สร้างพระอุโบสถ ซึ่งคาดว่าจะสร้างให้แล้วเสร็จภายใน ๓ ปี ชาวตลาดเกรียบ
ขออนุโมทนาในการกุศลครั้งนี้

บัดนี้พระอุโบสถ ซึ่งออกแบบโดยนายเปรม จัตรกุล ณ อยุธยา และ
คำนวณโครงสร้างโดยนายกล่อม สวามิภักดิ์ วิศวกร ก็เสร็จเรียบร้อยแล้ว ยังคง
เหลือแต่การซื้อฟ้า ซึ่งคุณเปรี๊ยะและคุณแจ่ม นาคะตะ จะได้นำเงินของ
ฝ่ายอาคารและบูรณะ เทศบาลนครกรุงเทพ มาทอดในวันที่ ๗ พฤศจิกายน
๒๕๑๓ เพื่อสมทบทุนทำซื้อฟ้าทั้งสิ้น ชาวตลาดเกรียบขออนุโมทนาในการ
กุศลครั้งนี้

รายนามตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดตลาด

ตำแหน่งเจ้าอาวาสเท่าที่ค้นคว้ามาได้ มีดังนี้

๑. หลวงพ่อโหมด

๒. หลวงพ่อครุฑ

๓. พระอาจารย์ขัน

๔. สมภารเขี้ยว

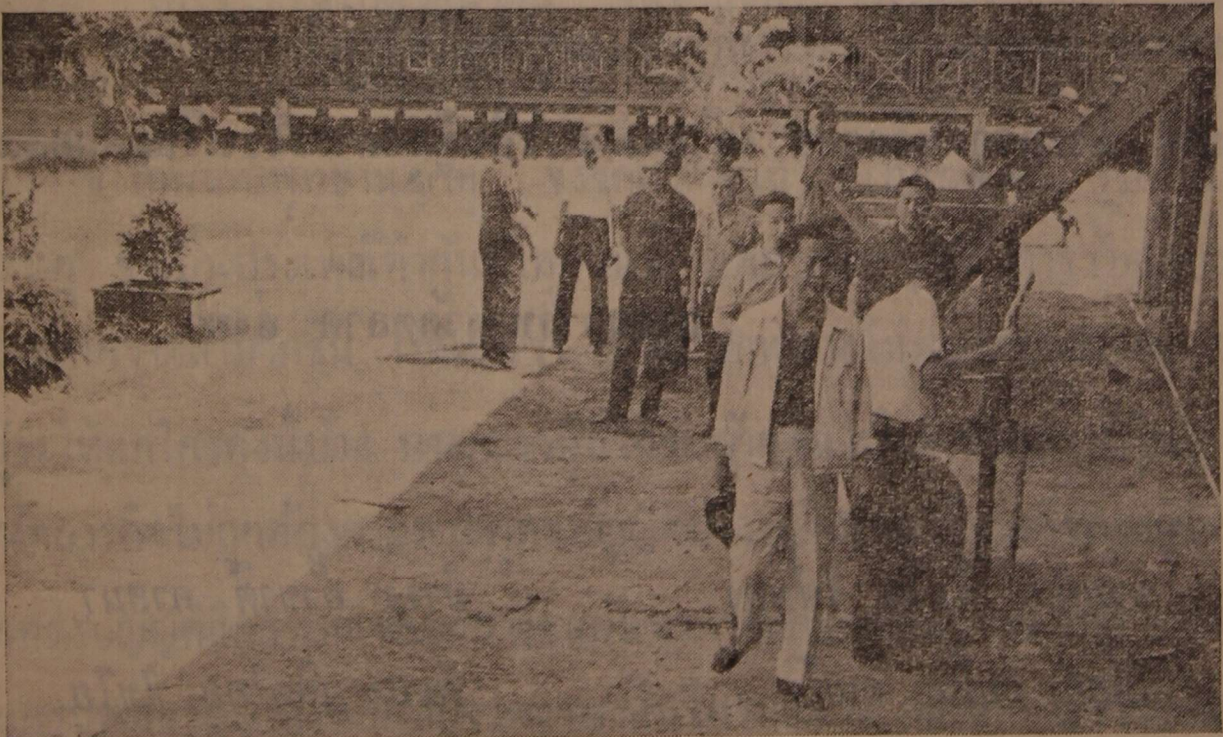
๕. สมภารทรัพย์

๖. สมภารเรือง

๗. สมภารบุญ

๘. สมภารหังม
๙. สมภารดี
๑๐. พระมหาปลั่ง
๑๑. สมภารเออน ภาครณู
๑๒. พระครูอุดมศีลวัตร (หลวงพ่อรัว)
๑๓. พระภิกษุบุญธรรม
๑๔. พระครูอุดมศีลวัตร (หลวงพ่อรัว)

เฉพาะหลวงพ่อรัว (พระครูอุดมศีลวัตร) มีความถนัดในการแต่งโคลง กลอน ฉันท์ เป็นอย่างดี ได้แต่งส่งไปให้สถานวิทยุกระจายเสียงหลายแห่ง อ่านในตอนเช้าเป็นประจำ

การสำรวจโรงเรียนวัดตลาด เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑

การศึกษา

โรงเรียนวัดตลาด ได้เปิดเรียน เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๖๗
มีครู ๒ คน นักเรียน ๖๓ คน นายเที่ยง อัมพานนท์ เป็นครูใหญ่คนแรก
ใช้ศาลาการเปรียญเป็นที่ศึกษาเล่าเรียน ต่อมา ปี ๒๔๗๕ ท่านขุนอุดมภักดี
กำนันตำบลบ้านตลาดเกรียบ ได้จัดสร้างโรงเรียนเอกเทศถาวรทรงบันนทยา
๒ ชั้น อยู่ระหว่างศาลาการเปรียญกับวิหาร โรงเรียนนี้จึงได้ชื่อว่า โรงเรียน
วัดตลาด (อุดมวิทยา) ตั้งแต่นั้นมา

โรงเรียนนี้ ได้ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นเป็น
ลำดับ ปัจจุบันโรงเรียนนี้เป็นการศึกษาภาคบังคับ เปิดเรียนตั้งแต่ ชั้น
ประถมปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมปีที่ ๗ มีครู ๒๔ คน นักเรียน ๖๐๔ คน
นายดำรง อัมพานนท์ ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ที่โรงเรียนวัดตลาด (อุดม
วิทยา) พระครูอุดมศีลวัตร เจ้าอาวาส เป็นผู้อุปการะโรงเรียนตลอดมา

กรรมการทางวัดตลาด ส่งมา.

ช่วยกัน เต็มใจ ใฝ่ผดุง
ให้อยู่ จนสิ้น ดินฟ้า

บำรุง ทั้งชาติ ศาสนา
วัฒนา เกิดไทย ไชโย.

(ร. ๖)

กฐิน

กฐินทาน เป็นกาลทานประเภท ๑ ถวายได้แต่ตามจีวรกาลสมัย คือ ตั้งแต่แรมค่ำ ๑ เดือน ๑๑ ไปจนเพ็ญเดือน ๑๒ เป็นหมดเขต เหตุที่เริ่มที่เกิดการทอดกฐินนั้น คือพระภิกษุชาวปาเลยรัฐ ๓๐ รูป จะมาเฝ้าสมเด็จพระศาสดา แต่มาไม่ทันพรรษา จึงพักจำพรรษาอยู่ที่เมืองปาวา พอออกพรรษาครบถ้วนจะมาเฝ้าสมเด็จพระศาสดา เดินกรำฝนทนแดดมาในทางที่มีเมื่อกทม ไตรจีวรชุ่มไปด้วยน้ำฝน จนมาถึงพระเชตวันมหาวิหาร สมเด็จพระศาสดาจารย์ทรงอาศัยเหตุนี้ จึงทรงอนุญาตให้ภิกษุเหล่านั้นรับผ้ากฐินนางวิสาขาได้ทราบพุทธานุญาต จึงจัดผ้ากฐินถวายแก่ภิกษุ ๓๐ รูปนั้นเป็นเดิมเหตุ จึงเป็นประเพณีทำกันมาทุกวันนี้ แต่กาลต่อมา การรับแลกรานกฐินเกิดความลำบากขึ้น เป็นต้นว่า ผ้าที่ทายกถวายไม่พอแก่คณะสงฆ์ สงฆ์ไม่รู้จะให้แก่ใครดังนี้บ้าง บางคราวผู้ที่ได้รับผ้ากฐินไม่ฉลาดในธรรมวินัย ทำกฐินต์การกิจไม่ถูกต้องตามพระพุทธรบบัญญัติบ้าง เป็นเหตุให้สมเด็จพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติสิกขาบทเพิ่มเติม ผ่อนผันหาความสะดวกในธรรมวินัย ประทานพระบรมพุทธานุญาตให้ภิกษุผู้จำพรรษาสิ้นไตรมาส ๓ เดือน มีจีวรเก่ากว่าเพื่อน แลฉลาดในธรรมวินัยรับแลกรานกฐิน ถ้ามีผู้มีจีวรเก่าไม่ฉลาดใน

ธรรมวินัย ก็ให้ภิกษุผู้จำพรรษาด้วยกันอนุโมทนา เป็นอันชื่อว่าได้อานิสงส์
ลดหย่อนผ่อนผันจากธรรมวินัยบางข้อ คือเข้าไปในละแวกบ้านโดยไม่ต้อง
อำลา เป็นต้น

ประเพณีทอดกฐินกันในสมัยนี้ ถ้าเป็นพระอารามหลวง ก็เสด็จพระ
ราชดำเนินไปพระราชทานบ้าง พระราชทานให้พระบรมวงศานุวงศ์และ
ข้าราชการไปทอดบ้าง ส่วนกฐินของชาวบ้าน ถ้าจะทอดวัดใด โดยมากมัก
เขียนฉลากไปปิดบอกไว้ที่วัดนั้น ว่าตนเป็นผู้จะทอดกฐินปีนั้น (เรียกกันว่า
จองกฐิน เพราะตามพระวินัย พระวัดหนึ่งรับกฐินได้ปีละหนึ่งเดียว) ครั้น
ปวารณาพรรษาแล้ว ก็กำหนดวันให้พระสงฆ์ทราบ แล้วตระเตรียมผ้ากฐิน
และสิ่งของบริวารตามสติกำลังของตนขึ้นไปสู่พระอุโบสถ แต่พิธีทอดกฐิน
มักทำกันอย่างครึกครื้น มีแห่แห่นกันอย่างสนุกสนานยิ่งกว่ากุศลวิธีอย่างอื่น ๆ
เมื่อพร้อมกันที่วัดแล้ว ก็ทำสัญญาเป็นต้นว่าไตรมาสให้สงฆ์ลงประชุมกัน เมื่อ
พระสงฆ์ประชุมกันพร้อมแล้ว ทายกผู้เป็นเจ้าของกฐินก็อุ้มผ้ากฐินนั่งเทพพนม
(บางที่ก็ยืน) หันหน้าไปทางพระประธาน ตั้งนโม ๓ จบ แล้วหันหน้ามา
ทางสังฆมณฑล กล่าวคำถวายผ้ากฐินสัณวาระ ๓ ครั้ง แล้วจึงถวายเครื่อง
บริวารตามเวลาอันสมควร ถ้าเป็นกฐินปาวร้องบอกบุญ มีเจ้าภาพหลายคน
ด้วยกัน เวลาถวายผ้ากฐินมักเอาต้ายสายสิญจน์ผูกโยงผ้ากฐินให้จับไว้ทั่วกัน
แล้วหัวหน้าว่ากล่าวนำให้ชนนอกนั้นว่าตาม คำถวายกฐินใช้กันเป็น ๒ อย่าง
คือ ฝ่ายธรรมยุติกนิกาย อย่าง ๑ ฝ่ายมหานิกาย อย่าง ๑ ซึ่งมีแจ้งอยู่
ทำนองแล้ว แต่คำถวายที่ว่าเป็น ๒ ฝ่ายนั้น คงใช้เป็นแน่นอนเฉพาะทาง
ราชการเท่านั้น ส่วนกฐินชาวบ้านใช้ตามความพอใจไม่เจาะจงว่าอย่างไร
เป็นฝ่ายธรรมยุติ อย่างไรเป็นมหานิกาย

กฐินทาน เป็นกุศลวิธีผิดกับกุศลวิธีอย่างอื่น ๆ ในข้อสำคัญหลายประการ แต่โดยมากเป็นวินัยบัญญัติฝ่ายคณะสงฆ์ มิใช่หน้าที่ของทายก จึงไม่น่ามากล่าวในที่นี้ ส่วนหน้าที่ของทายกก็เพียงหาผ้าพอทำเป็นไตรจีวรได้จะเป็นสังฆาฏิ หรือจีวรสบงก็ตามถวายต่อที่ประชุมสงฆ์ มิได้ตั้งใจให้บุคคลกับสงฆ์มณฑลที่รับกฐินนั้นครอบคณะ เท่านั้นเป็นอันถวายกฐินทาน แต่เพื่อให้ทราบ การที่ใช้ผ้ากฐินต่าง ๆ กัน คือใช้ผ้าขาวก็มี ใช้ผ้าไตรที่เย็บย้อมแล้วก็มี วิธีทำกฐินมูลเหตุเดิม พระสงฆ์เอาผ้ามาเย็บไตรจีวรเอง ตามวินัยบัญญัติในกฐินชั้น^๕ แสดงว่าให้ฟอกซักเสียให้บริสุทธิ์ เย็บย้อมให้ถูกต้องจึงจะเป็นอันสำเร็จด้วยดี ด้วยเหตุนี้ผ้าขาวจึงชื่อว่าถูกต้องวินัยบัญญัติ แต่จำเนียรกาลนานมา เมื่อพระพุทธศาสนารุ่งเรืองแพร่หลายไปในนานาประเทศ มีผู้ศรัทธาอุปการะมาก ชะรอยพวกทายกจะเห็นว่าทอดกฐินผ้าขาวพระยังต้องไปเย็บย้อมเองได้ความลำบาก จึงจัดผ้าไตรซึ่งทำสำเร็จไปทอดกฐินให้พระนั่งห่มได้ทีเดียว ใช้แต่เท่านั้น บางทีจัดผ้าไตรไปถวายพระสงฆ์ด้วยทั้งวัด จึงเกิดผ้าบริวารเพิ่มเติมขึ้น พิธีกฐินจึงเคลื่อนจากพระพุทธบัญญัติเดิม คงมีแต่วิธีสงฆ์จะเลือกถวายผ้ากฐินแก่พระภิกษุองค์หนึ่ง แต่ก็มีเลือกถวายสมภารเป็น^๕ พิน เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงผนวชอยู่ในรัชกาลที่ ๒ ทรงสอบสวนพระวินัย เห็นว่าพิธีกฐินทำห่างเหินจากพระบรมพุทธานุญาตมากนัก ชั้นเดิมทรงแก้ไขเพียงรับไตรกฐินไปแล้ว เอาไตรจีวรตัวใดตัวหนึ่งไปเลาะแล้วเย็บย้อมใหม่ให้ต้องตามพระพุทธานุญาต จึงเกิดเป็นวิธีขึ้นในพระสงฆ์ธรรมยุติกา ครั้นเสด็จถวายราชสมบัติ จึงพระราชทานผ้าขาวเพิ่มเติมใน

ผ้าไตรกฐินอีกพับ ๑ สำหรับวัดพระสงฆ์ธรรมยุติกา เพื่อจะได้ไปตัดเย็บซ่อม เป็นผ้ากฐินให้ต้องตามวินัยบัญญัติทุก ๆ พระอาราม เป็นประเพณีสืบมา

มีวิธีทอดกฐินอีกอย่าง ๑ เรียกว่า “จุลกฐิน” ถือกันมาแต่โบราณ ว่าใครทอดกฐินอย่างนี้มีานิสงส์มาก คือต้องเก็บฝ้ายมาปั่นด้วยแล้วทอเป็น ผืนผ้า ไปทอดกฐินให้ได้ในวันเดียว วิธีทอดจุลกฐินนี้มีปรากฏในหนังสือ เรื่องคำให้การชาวกรุงเก่าว่า บางทีเป็นของหลวงทำในวันกลางเดือน ๑๒ คือ ถ้าสืบรู้ว่าวัดไหนยังไม่ได้รับกฐิน ถึงวันกลางเดือน ๑๒ อันเป็นที่สุดของ พระบรมพุทธานุญาต ซึ่งพระสงฆ์จะรับกฐินได้ในปีนั้น จึงทำผ้าจุลกฐินไป ทอด มูลเหตุของการทอดจุลกฐินคงเกิดแต่จะทอดในวันที่สุดเช่นนั้น จึงต้อง รีบร้อนชวนชวนยាយทำให้ทัน เห็นจะเป็นประเพณีมาเก่าแก่ เพราะถ้าเป็น ในชั้นหลังก็จะเที่ยวหาซื้อผ้าไปทอด หากก็ต้องทอใหม่ไม่

ข้อสำคัญของทายกมีอยู่ว่า ต้องตั้งใจถวายเป็นของสงฆ์จริง ๆ อย่าเห็น แก่น้ำบุคคล ใครจะเป็นผู้ครองกฐินนั้นมิใช่หน้าที่ของทายก จึงจะนับว่าเป็น ทานอันบริสุทธิ์.

ผ้าป่า

ผ้าป่า ครึ่งพุทธกาลเรียกว่าผ้าบังสกุลจีวร คือผ้าที่ไม่มีเจ้าของ หวงแหน ทั้งอยู่ตามป่าบ้าง ตามป่าช้าบ้าง ตามถนนหนทาง แลห้อยอยู่ตาม กิ่งไม้ ที่สุดกระทั่งเขาอุทิสว่างไว้แทบเท่า รวมเรียกว่าผ้าป่า ประเพณีการ ทอดผ้าป่ามีมาแต่ครึ่งพุทธกาล คือเมื่อสมเด็จพระผู้มีพระภาคได้ตรัสรู้ใหม่ ๆ ยังไม่ได้ทรงอนุญาตให้ภิกษุเที่ยวแสวงหาผ้าบังสกุล คือผ้าที่เปื้อนฝุ่นละออง หรือผ้าที่เขาห่อซากศพทิ้งเสียตามป่าช้า หรือทิ้งไว้ตามถนนหนทางมาชักฟอก ทำเป็นสังฆาฏิ จีวร นุ่งห่ม มนุษย์ทั้งหลายที่นับถือพระพุทธศาสนาได้ทราบ เหตุดังนี้ มีความปรารถนาบำเพ็ญกุศลให้ต้องตามพุทธานุญาต จึงได้จัดหา ผ้าที่สมควรแก่สมณบริโศกไปทอดทิ้งไว้ตามที่ต่าง ๆ เห็นจะเป็นด้วยเหตุนี้ จึงได้เรียกกันว่า “ผ้าป่า”

แต่ครั้งนั้นการทอดผ้าป่าไม่ได้นิยมกาล แล้วแต่ใครมีศรัทธาจะเมื่อไรก็ทำเมื่อนั้น แต่ในสมัยนี้มักนิยมทำกันในฤดูกาลออกพรรษาแล้วโดยมาก ถึงทางราชการก็เคยปรากฏว่ามีในระหว่างเดือน ๑๒ พร้อมกับพระราชพิธี ลอยพระทีป

การทอดผ้าป่าของชาวบ้านทำกันหลายอย่าง อย่างที่เรียกว่า **ผ้าป่า แคมกฐิน** คือ ทอดกฐินแล้วเลยทอดผ้าป่าก็มี ที่ทำกันอย่างพอสังเขป ประมาณ คือเอาเครื่องไทยธรรมบรรจุกระถาง กระบุง กระจาด แล้วเอา กิ่งไม้ปักเอาผ้าห้อย อุทิศทิ้งไว้ตามถนนหนทางที่พระเที่ยวบิณฑบาต หรือนำ

ไปตั้งไว้ตามอารามก็มี อย่างน้อยมีแต่ผ้าห้อยกิ่งไม้ผืนหนึ่งไปปักไว้ตามที่
ตั้งกล่าวมาแล้วก็มี ที่ทำกันอย่างขนาดใหญ่ ถึงป่าว่องแลแจกฏิกาทายกรับ
ไปคนละองค์ หรือองค์ละคนสองคนเป็นต้น แล้วไปรวมทอดเป็นการ
ครึกครื้นถึงแห่แห่นกันอย่างสนุกสนานและประกวดประชันกัน เมื่อถึงวัด
แล้วเข้าไปอุทิศต่อหน้าสงฆ์ก็มี ทางจังหวัดบ้านนอกโดยมาก ทำผ้าป่าบรรทุก
เรือแห่ไปทางน้ำ เรียกว่าผ้าโยงแล้วเอาไปทอดตามวัดวาอารามต่าง ๆ แล้ว
แต่พอใจก็มี

วิธีทอดผ้าป่าอย่างไร ๆ ก็ตาม ข้อสำคัญมีอยู่ว่า ให้อุทิศเป็นผ้าป่า
จริง ๆ อย่างถวายแก่ใคร ๆ เป็นแต่ตั้งใจหรือออกอกุทานวาจาขออุทิศผ้าแล
เครื่องบริวารเหล่านั้นแก่ภิกษุผู้ต้องการผ้าบังสกุลเท่านั้น จึงจะได้อะไรว่าถวายผ้าป่า

คำถวายผ้ากฐินอย่างธรรมเนียมกนิกา

อิมิ ภนฺเต สปริวาริ กจิณจิวรทสฺสํ สงฺฆสฺส โอโณชยาม
สาธุโน ภนฺเต สงฺโฆ อิมิ สปริวาริ กจิณทสฺสํ ปฏิกคณฺหาตุ ปฏิกค
เหตฺวา จ อิมินา ทสฺเสน กจิณิ อตฺถรตฺถ อมฺหากิ ทิฆมรตฺถํ หิตาย
สุขาย

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้ากฐินจีวร
กับทั้งบริวารเหล่านี้ แก่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับผ้ากฐิน กับทั้ง
บริวารเหล่านี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย รับแล้วจงกรานกฐินด้วยผ้านี้ เพื่อประ-
โยชน์แลความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ.

คำถวายผ้ากฐินอย่างมหานิกาย

อิมิ สปริวาริ กจิณจิวรทสฺสํ สงฺฆสฺส โอโณชยาม, ทุตติยมฺปิ
อิมิ..... ตติยมฺปิ อิมิ..... (ว่า ๓ หน)

คำแปล

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้ากฐินจีวร กับทั้งบริวารเหล่านี้
แก่พระสงฆ์.

คำถวายผ้าป่า

เอตานิ มยิ ภนฺเต จีวรานิ สงฺฆสฺส โอโณชยาม สาธุโน
 ภนฺเต สงฺโฆ เอตานิ จีวรานิ ปฏิกุณฺหาตุ อมฺหากิ ทิฆมตฺตํ หิตาย
 สุขาย.

คำแปล

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายจีวรทั้งหลายเหล่านี้
 แก่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับจีวรทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อ
 ประโยชน์แลความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ.

กลอนพาไป

ไฟพามา

มาจะกล่าวบทไป
วันหนึ่ง ร้อนรุ่ม กลุ้มฤดี
จึงเล็งควย สองตา แสนสน
เล็งสามตา หกตา ก็พราดาย
ก็รู้ว่า ชาว “อาการและบูรณะ”
ทอดกฐิน ต่างช่วย ถวายใจจริง
สองคน หายาน พาหณะ
แปดคน คนตรี มีฝีมือ
หกคน หาเครื่อง บริหาร
สี่คน เสาะหา เงินเรียไร
เห็นว่า สามัคคี กันดีมาก
จึงตรัสเรียก นางแดง อย่าแกลังเชื่อน
เราจะนำ ไปให้ เลี้ยงในเรือ
เจ้าเอียวหนู ก็ให้ ไปช่วยกัน

บัดนั้น

รับบรรหาร พลัน มีทันช้า
จึงเอา สามนก มาถกชน
เอาห่านก ต้มฆ่า กับตะไคร้

ถึงท้าว แดงพญา เรื่องศรี
หิบบเจ็ดพัก โบกวี ก็ไม่คลาย
ก็หาเห็น เหตุนั้น เหมือนใจหมาย
เลยต้องใช้ แปดตา หาความจริง
มีมานะ สามัคคี กันดียิ่ง
แบ่งสรรงาน ทุกสิ่ง คนละมือ
สามคน กะเสบียง เลี้ยงทุกมือ
ห้าคน พรนปรือ เครื่องต้มไป
เจ็ดคน อำนวยการ ล้วนผู้ใหญ่
เก้าคน ช่วยทั่วไป ไม่บิดเบือน
ควรจะฝาก ของขวัญ กำนัลเพื่อน
เข้าครัวเรือน รับประทานอาหาร
พอแก่เบือ ปรีเปรม เกษมสันต์
จัดสรร เสริมรส ให้โอชา

นวลนาง เอียวแดง งามสง่า
รับมา จัดแจง ทนใจ
สั่มะเขือ ผ่าปน ผักใหญ่
สององคต งดใส่ รสไม่ดี

เจ็ดนก หกละเอียก สับไม่เลือก

เอาเอียวนาง เรียงประทับ ทับเอียวช

แปดละเอียก ปั้นทำ เป็นขนม

ผลไม้ เก่าลูกจันทน์ อันโอชา

จักเสร็จ คาวหวาน มีทันเช้า

สำหรับเลี้ยง ในเรือ ตลอดวัน

เอายศใส่ เอียวเกือก ทอกร่อนจี

เกี้ยวแดง สอดสี แทนชฟ้า

เหาะน้ำหอม ส่นม แมวป่า

ห้าแดงโม ให้ผ้า มาเลี้ยงกัน

เตรียมไว้ คอยท่า ขมิ้นมัน

กินกัน ตามประสา ญาติมิตรเอย.

พิจิตร พนพินิข

วรรณกรรม

ท่านไม่สน อย่าคั่นอ่าน

ศิลปกรรม

ท่านรำคาญ ก็ผ่านเสีย

นาฏกรรม

นำท่านง่วง หงบงัวเจีย
ก็เว้นเสีย หลีกลอด เลิกทศนา

แต่สถาปัตยกรรม และทำสวน

ทั้งสองล้วน รอบกาย ไม่แกล้งว่า
จะหนึ่บ้าน ก็พบสวน บ่วนอุรา
จึงควรจะ พิจารณา อย่าละเลย.

อาคารและสวน ล้วนล้อมกรอบท่านไว้ทั้งสิ้น ถึงท่านจะไม่ชอบ
เพียงไรก็ยากที่จะหาทางหนีไปให้พ้นได้เช่นงานสาขาอื่น ๆ

เมื่อความจำเป็นเป็นเช่นนั้นจึงควรที่จะทำความเข้าใจกับสิ่งที่ท่าน
ต้องประจักษ์หน้าอยู่เสมอ ให้เข้าใจแจ่มแจ้งก็จะเป็นประโยชน์แก่ตัวของท่าน
เองยิ่งขึ้น

งานใหญ่ที่เป็นหลักของฝ่ายอาคารและบูรณะ ก็คือ อาคาร และสวน
ในโอกาสที่จะทอดกฐินคราวนี้ ถ้าได้เสนอแบบอาคารและสวน ซึ่งเป็นงาน
ในหน้าที่โดยเฉพาะของฝ่ายนี้ ให้แก่บรรดาท่านที่ได้มาร่วมโมทนาด้วย ก็คง
จะเป็นวิทยาทานที่เป็นประโยชน์บ้างตามสมควร จึงขอเสนอแบบบ้านบาง
แบบของแผนกบริการออกแบบบ้าน กองควบคุมอาคาร ในความควบคุม
ของนายมนัส วิชญกุล หากเป็นที่สนใจแก่ท่าน จะติดต่อสอบถามรายละเอียด
ได้ ณ ชั้น ๕ ของเทศบาลนครกรุงเทพ โทร. ๒๒๐๒๐ ต่อ ๔๒๙

ส่วนแบบสวน และสวนไม้ประดับต่างๆ ก็จะติดต่อได้ที่กองสวน
สาธารณะ ชั้น ๕ โทร. ๒๒๐๒๐ ต่อ ๔๐๔ มีเอกสารความรู้เกี่ยวแก่ต้นไม้
และสวนที่พอจะอธิบายขั้นตอนการแก่ท่านผู้สนใจตามสมควร ขอเชิญท่าน
พิจารณาแบบบ้านและสวนต่อไป

“บ้านคือวิมานของเรา เราขอเราเข้าเราปลูกของเราตามใจ”

หากท่านจะไม่ปลูกก็พิจารณาไว้ เพื่อได้สร้างวิมานในฝันต่อไป
พลางๆ ก่อนเพื่อเตรียมการในอนาคตของท่าน.

แบบบ้าน

โดย แผนกบริการออกแบบบ้าน กองควบคุมอาคาร
ฝ่ายอาคารและบูรณะ เทศบาลนครกรุงเทพ

แบบที่ ๑

แบบบ้านไม้ชั้นเดียวใต้ถุนสูง แบบเลขที่ ๙/๑๓

เป็นการก่อสร้างบ้านขนาดประหยัดลักษณะทั่วไปเป็นแบบง่ายๆ แต่
ก็มีรูปทรงงดงามน่าดูพอสมควร ผู้ออกแบบพยายามที่จะประหยัดค่าก่อสร้าง
และแรงงานในทุกวิถีทาง และพยายามที่จะออกแบบให้อาคารมีลักษณะการ
ใช้สอยได้ตามฐานะของเจ้าของอาคาร ซึ่งมีโครงการขยายตัวอาคารใน
ภายหน้าด้วย

แปลนชั้นล่างโล่งมีบันไดติดต่อชั้นบนอยู่ในตัวอาคาร อาคาร
สามารถที่จะตัดแปลงแก้ไขให้เป็นอาคารสองชั้นได้ทันที เพียงแต่ทำการกัน
ฝาชั้นล่างเท่านั้น อาคารชนิดนี้เหมาะสำหรับครอบครัวที่มีทุนทรัพย์น้อย
แต่มีความต้องการเนื้อที่ใช้สอยมาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องก่อสร้างแต่ส่วน
ที่จำเป็นก่อน แต่ก็สามารถมีเนื้อที่ใช้สอยได้สมตามวัตถุประสงค์ทุกประการ
ภายในอาคารชั้นล่างยังมีครัวและส้วมเป็นส่วนประกอบด้วย การจัดวางครัว
ส้วม พยายามให้ความสะดวกแก่ผู้อยู่อาศัย และให้ความมิดชิดได้พอสมควร

ชั้นบนประกอบด้วยห้องนอน ๒ ห้อง มีห้องนอนใหญ่หนึ่งห้อง
ขนาด ๔.๐๐ x ๔.๐๐ ม. ห้องนอนเล็กหนึ่งห้อง ขนาด ๓.๐๐ x ๔.๐๐ เมตร

ห้องนอนทั้งสองเป็นขนาดที่ถือได้ว่าเป็นขนาดที่ประหยัด และให้ความสะดวกสบายแก่ผู้อยู่อาศัยพอสมควร

การจัดวาง การวางตัวอาคารรับลมด้านใต้ นับเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง เพราะจะทำให้ได้รับลมประจำได้อย่างเต็มที่ การวางตัวอาคารค่อนข้างไปทางทิศเหนือ เว้นที่ว่างไว้ทางด้านทิศใต้ ให้น้ำกว้างของตัวบ้านรับลมและหลบแดด มีส่วนถูกแดดทางด้านแคบเพียงเล็กน้อย ทำให้อาคารเกิดความร่มเย็นเหมาะสมเป็นบ้านที่อยู่อาศัยอย่างแท้จริง

อาคารนี้สร้างลงในเนื้อที่เพียง ๔๒ ตารางเมตรเท่านั้น แต่การจัดวางทำให้มีสนามและที่ว่างพอสมควรที่จะปลูกไม้ดอกไม้ผล ตลอดจนทำสวนครัวของแม่บ้านได้อย่างพอเพียง

โครงสร้างทั่วไปเป็นแบบง่าย ๆ ไม่ยุ่งยาก พื้นชั้นล่างเทปูน พื้นชั้นบนเป็นไม้ ฝาไม้ยาง ถ้าใช้ติดตั้งตามแบบจะได้คุณค่าทางความงามดีขึ้น แบบนี้หากท่านสนใจ ทางแผนกบริการออกแบบมีแบบหุ่นจำลองให้ท่านชม และมีแบบก่อสร้างสำหรับให้ท่านนำไปปลูกสร้างได้เลย ข่ายบริการในราคาถูกอีกด้วย

↓
แบบที่ ๒

บ้านไม้สองชั้นสองห้องนอน แบบเลขที่ ๑๐/๑๓

เป็นบ้านแบบประหยัด ปลูกในเนื้อที่จำกัดเป็นบ้านไม้สองชั้น สองห้องนอน ปลูกในเนื้อที่ประมาณ ๓๖ ตารางวา

การออกแบบบ้านประเภทนี้ มีข้อที่ต้องคำนึงถึงหลายประการด้วยกัน เช่น

๑. การวางอาคารให้ได้ทิศทางที่เหมาะสม การมีที่ดินจำกัดย่อมเป็นการยาก ในการจัดอาคารให้ได้ทิศทางที่ถูกต้องตามต้องการ
๒. ในด้านเกี่ยวกับเทศบัญญัติ ปัญหาที่วางภายในบริเวณบ้าน และระยะห่าง เขตต่าง ๆ ตามที่เทศบัญญัติกำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อการอยู่ดี และความสงบเรียบร้อยของส่วนรวม
๓. ปัญหาเรื่องเนื้อที่ใช้สอยภายในบ้าน เพราะมีเนื้อที่น้อย ห้องหับต่างๆ จึงต้องลดขนาดและจำนวนลงตามความจำเป็น ในการออกแบบจึงต้อง ตัดเนื้อที่ฟุ่มเฟือยออกให้มากที่สุด เหลือแต่ส่วนที่จำเป็นให้สามารถ อำนวยความสะดวกในการอยู่อาศัยได้อย่างเหมาะสมเท่านั้น
๔. การจัดห้องหับต่างๆ ให้อยู่ในตำแหน่งที่ใช้สอยได้สะดวก เจาะช่อง ประตู - หน้าต่าง ให้สามารถรับลมได้โดยถูกทิศทาง จัดให้มีสวนทึบ หรือสิ่งป้องกันแดดฝนได้อย่างดี
๕. ทางด้านโครงสร้าง ให้มีความง่ายตรงไปตรงมา ซึ่งจะเป็นการประหยัด ค่าวัสดุและแรงงานได้อย่างมาก
๖. การเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสม คือให้มีราคาถูก มีความสวยงาม คงทน และง่ายในการบำรุงรักษา
๗. รู้จักจัดบริเวณบ้านให้น่าอยู่ เช่นการจัดสวน ปลูกต้นไม้ ให้ได้รับร่มเงา และเพิ่มความร่มรื่นให้กับตัวบ้าน
๘. เกี่ยวกับด้านทรวดทรงความงามและความน่าอยู่ของตัวบ้าน ขึ้นอยู่กับ ความฉลาดในการแก้ปัญหาต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นความงามที่เป็นสัจจะปราศจากการเสแสร้งตกแต่ง และนั่นคือความ งามแท้ ที่จะคงอยู่ตลอดไป.

แบบที่ ๓

บ้านตึกครึ่งไม้สองชั้น แบบเลขที่ ๑๑/๑๓

ชั้นล่าง ด้านหน้าเป็นระเบียงทางเข้า เข้าสู่อาคารทางห้องรับแขก ซึ่งมี
ขนาด ๓.๐๐ × ๔.๕๐ ถัดเข้าไปเป็นห้องทำงานขนาด ๓.๐๐
× ๓.๐๐ (หรืออาจใช้เป็นห้องนอนได้อีก ๑ ห้อง) ติดกับห้องนี้
ทางด้านซ้ายมือเป็นห้องอาหาร มีระเบียงกว้างพอสมควรอยู่ทาง
ด้านขวามือชิดกับห้องรับแขก

ชั้นบน บันไดขึ้นชั้นบนอยู่ทางด้านหน้าซ้ายมือของห้องรับแขก ชั้นบน
บนเป็นห้องโถงพักผ่อน (ส่วนนี้หากมีความจำเป็นก็สามารถกัน
เป็นห้องนอนได้อีก ๑ ห้อง) ถัดเข้าไปทางด้านหลังเป็นห้องนอน
สองห้อง มีห้องน้ำอยู่ระหว่างกลาง มีระเบียงชั้นบนอยู่ทางด้าน
หน้าอีก ๑ แห่ง

เรือนครัว สำหรับห้องครัว ห้องคนใช้ ห้องน้ำ และโรงรถ เป็นอาคาร
ชั้นเดียวปลูกเชื่อมกับตัวบ้านทางด้านหลัง

สรุปแล้วอาคารหลังนี้แม้จะเป็นบ้านขนาดเล็ก รูปร่างอาคาร
เรียบๆ ไม่พิสดาร เพราะจุดประสงค์ในการออกแบบก็เพื่อประหยัด
แต่ทางด้านประโยชน์ใช้สอยแล้ว สามารถอำนวยความสะดวกได้
อย่างครบครัน คือสามารถทำห้องนอนได้ถึง ๕ ห้อง (รวมทั้ง
ห้องคนใช้ด้วย) และสามารถอยู่อาศัยได้ ๘-๑๐ คน

ลักษณะอาคารเป็นแบบตึกครึ่งไม้ ค่าก่อสร้างประมาณ ๑ แสนบาท
ปลูกในเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ตารางวา หันหน้าไปทางทิศเหนือ

แบบที่ ๔

ตึกพักอาศัยสองชั้น แบบเลขที่ ๗/๑๓

ลักษณะ - ขนาด

ตึกพักอาศัยสองชั้น ๓ ห้องนอน ขนาด ๕.๕๐
× ๙.๐๐ เมตร และเรือนครัว ขนาด ๒.๕๐
× ๘.๕๐ เมตร

ที่ดิน

ปลูกในที่ดินขนาด ๑๐๐ ตารางวา (๑๖ × ๒๕
เมตร) หันหน้าสู่ทิศตะวันออก

การวางผัง

เนื่องจากที่ดินมีลักษณะสี่เหลี่ยมผืนผ้า ด้านแคบ
ติดกับถนน ดังนั้นถนนเข้าบ้านจึงวางชิดกับด้าน
หนึ่งของที่ดิน ตัวอาคารวางไว้ในสุดของที่ดิน
ด้านหน้าเหลือไว้เป็นสนามหญ้า

ส่วนประกอบของตัวอาคาร

ชั้นล่าง ห้องรับแขก, ห้องอาหาร, เตรีียม
อาหาร, บันได, เฉลียงหน้าบ้าน ห้องน้ำไว้ที่
เรือนครัว

ชั้นบน ๓ ห้องนอน, ๑ ห้องน้ำ และระเบียง
เรือนครัว ลานซักล้าง ที่ตากผ้า และที่จอดรถ

โครงสร้าง

ทั่วไป ค.ส.ล. ผนังก่ออิฐฉาบปูน โครงหลังคา
ไม้เนื้อแข็ง มุงด้วยกระเบื้องลอนคู่สีขาว

ประโยชน์

การจัดวางตัวอาคาร และแบบของอาคารหลังนี้
ได้เน้นไปในด้านประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม
และประหยัดจริงๆ แบ่งแยกทางเข้าสู่ภายใน

อาคารตามความเหมาะสม เช่น ทางเข้าสำหรับ
ผู้มาเยี่ยม คนในบ้านและทางเข้าเรือนครัว การ
จัดวางห้องต่างๆ ก็ถูกต้องตามภูมิอากาศของ
เมืองเรา ได้รับลมตลอดปี และยังมีความสบาย
ในท่านสายตา ซึ่งมองออกไปเบื้องหน้าก็พบกับ
สวนไม้ดอก สวนน้ำ ซึ่งได้จัดวางไว้ให้อย่าง
เหมาะสม

ค่าก่อสร้าง

ประมาณ ๑๖๐,๐๐๐.๐๐ บาท (หนึ่งแสน
หกหมื่นบาทถ้วน)

แบบที่ ๕

บ้านสองชั้นครึ่งตึกครึ่งไม้ แบบเลขที่ ๘/๑๓

ลักษณะ-ขนาด

เป็นบ้านพักอาศัยสองชั้น ครึ่งตึกครึ่งไม้ ๓ ห้อง
นอน ขนาด ๖.๕๐×๙.๐๐ เมตร และเรือนครัว
ขนาด ๓.๐๐×๙.๕๐ เมตร

ที่ดิน

ปลูกในที่ดินขนาด ๘๐-๑๐๐ ตารางวา หันหน้า
สู่ทิศตะวันออกเฉียงใต้

การจัดวางแบบ

ได้แบ่งอาคารออกเป็น ๒ หลัง หลังแรก เป็น
อาคารสองชั้นสำหรับพักอาศัย วางไว้บริเวณ
ตอนกลางของที่ดินก่อนไปทางซ้ายมือ ทางด้าน

ขวามือเป็นถนนทางเข้า หลังที่สอง เป็นเรือน
ครัว วางไว้ในสุดของที่ดินก่อนไปทางขวามือ
โดยเหลือที่ทางด้านซ้ายไว้ทำเป็นที่ซักล้าง ที่ตาก
ผ้า และสวนครัว

ส่วนประกอบของอาคาร

อาคารพักอาศัยสองชั้น ประกอบด้วยส่วนต่างๆ
ดังนี้

ชั้นล่าง มี ห้องโถงซึ่งสามารถจัดเป็นที่รับแขก,
ที่นั่งเล่น, ที่รับประทานอาหาร และบาร์ ได้ด้วย
เฟอร์นิเจอร์และผนังกันห้องสวยๆ มีห้องน้ำ
๑ ห้อง ห้องบันไดและโรงรถ

ชั้นบน มี ๓ ห้องนอน ๑ ห้องโถง, ๑ ห้องน้ำ
และระเบียง

เรือนครัวชั้นเดียว ประกอบด้วย ห้องประกอบ
อาหาร, ห้องคนใช้, ห้องเก็บของ, ห้องน้ำ และ
ทางเชื่อมติดต่อกันระหว่างอาคารทั้งสอง

โครงสร้าง

ชั้นล่าง ค.ส.ล. ชั้นบนไม้ ผนังสองชั้น หลังคา
มุงกระเบื้องลอนคู่ เรือนครัวก่ออิฐครึ่งแผ่น
สูงจรดใต้ขอบวงกบหน้าต่าง ตอนบนฝาไม้
ภายในกรุกระเบื้องเรียบ ๖ มม.

ประโยชน์

ตามแบบที่แสดงไว้^๕ จะเห็นว่าการจัดวางตัวอาคารและส่วนประกอบต่างๆ ของตัวอาคารก็ได้เน้นหนักไปในด้านประโยชน์ใช้สอย เพื่อความอยู่ดีกินดีของเจ้าของอาคาร เช่นการวางห้องหรือส่วนต่างๆ นั้น ถูกต้องตามลักษณะภูมิอากาศของบ้านเมืองเรา ทุกๆ ห้องจะได้รับลมและแสงสว่างตลอดปี แต่จะไม่ร้อนเพราะแสงแดดเลย หรือที่ใช้สอย เช่น ที่ซักล้าง, ที่ตากผ้า และสวนครัว (ดูแบบประกอบ) จะเห็นได้ว่าได้จัดวางไว้ทางด้านทิศตะวันตก เพราะส่วนต่างๆ ดังกล่าวมานี้ต้องการแสงแดดมาก บริเวณซักล้างจะแห้งสะอาดถูกสุขลักษณะผ้าและของใช้ที่ตากไว้จะแห้งสนิท พืชต่างๆ ในสวนครัวจะงอกงามเพราะได้รับแสงแดดเพียงพอ ในเวลาเย็นๆ หรือวันหยุด เฉลียงจะเป็นที่พักผ่อนได้ดีที่สุด เพราะอยู่ติดกับสวนและสนามหญ้า แดดไม่ร้อนเลยแม้แต่ทีเดียว อนึ่ง การจัดสวนควรปรึกษากับ สำนักงานบริการจัดสวนไม้ประดับ ณ ศาลาเทศบาลนครกรุงเทพ

ค่าก่อสร้าง

ไม่รวมรั้ว ปรับดิน และทำสวน ประมาณ ๑๙๕,๐๐๐.๐๐ บาท (หนึ่งแสนเก้าหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

หอสมุดแห่งชาติสาขาแพะ

๒๕

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก

ข้อเสนอแนะ

หากท่านผู้ใดมีที่ดินอยู่แล้ว ยังไม่มีงบประมาณปลูกบ้าน แต่ต้องการจะได้แบบบ้านและงบประมาณคร่าวๆ โปรดมีจดหมายถึงแผนกบริการออกแบบ กองควบคุมอาคาร เทศบาลนครกรุงเทพ พร้อมด้วยขนาดที่ดิน ทิศ และความต้องการ หรือมาติดต่อกับเราได้ที่แผนกบริการออกแบบ เรายินดีจะออกแบบให้ท่านผ่านทางวารสารเทศบาลนครกรุงเทพ โดยไม่คิดค่าตอบแทนแต่อย่างใด

แบบที่ ๖

อาคารไม้ชั้นเดียวขนาด ๒ ห้องนอน สร้างในเนื้อที่ ๔๔ ตารางวา

แบบเลขที่ ๑๕/๑๓

แบบนี้เป็นแบบอาคารขนาดเล็ก ผู้ออกแบบมีวัตถุประสงค์ในการออกแบบให้ตัวอาคารจำกัดอยู่ในรูปสี่เหลี่ยมที่มีเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ตารางเมตร

การจัดวางแปลน พยายามจัดวางห้องต่างๆ ให้มีช่องทางติดต่อกันภายในอาคารได้สะดวกและกินเนื้อที่น้อยที่สุด อันเป็นการช่วยประหยัดเนื้อที่ของตัวบ้านได้ทางหนึ่ง และเป็นการขจัดความวุ่นวายในการใช้สอยเนื้อที่ส่วนอื่นของตัวบ้านอีกด้วย ซึ่งย่อมทำให้เนื้อที่ของอาคารที่เหลือได้ใช้ประโยชน์อื่น ๆ ได้อย่างเต็มที่ ขนาดของห้องต่างๆ เป็นขนาดเล็ก แต่เมื่อจัดวางเฟอร์นิเจอร์ที่จำเป็นต่าง ๆ แล้วยังมีที่ว่างเหลือให้ใช้สอยได้อย่างสะดวกสบาย การจัดวางห้องต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะจัดวางลำดับความสำคัญและความจำเป็นในการใช้สอยแล้ว ยังคำนึงถึงการอยู่สบายด้วย โดยจัดวางห้องให้ได้รับลมประจำถิ่นอย่างเต็มที่

โครงสร้างทั่วไปเป็นไม้ ฐานรากคอนกรีตเสริมเหล็กแบบหล่อสำเร็จ
รูป เสา คาน ทง และอะเส ไม้เนื้อแข็ง พื้นภายในไม้มะค่า พื้นภายนอก
ไม้เนื้อแข็ง ส่วนประกอบโครงสร้างอื่นๆ ไม้ยาง ฝาส่วนใหญ่ใช้กระเบื้อง
กระดาน ฝ้าบ้านยกพื้นสูง ๘๐ เซนติเมตร สำหรับแผงบังแดดด้านหน้า
กระเบื้องกระดาน นอกจากจะเป็นส่วนช่วยกันแดดและกันฝนสาด อันจะทำให้
บ้านร่มเย็นและไม่รื้อซึมแล้ว ยังเป็นส่วนช่วยประดับทำให้บ้านมีส่วนสัต์ที่
น่าดู และทำให้บ้านดูมีราคาขึ้นด้วย

การกำหนดที่ตั้งของตัวบ้าน ให้อยู่ชิดไปทางด้านหลังโดยมีระยะห่าง
เขตพอสสมควร ทำให้เกิดเนื้อที่ที่จำเป็นอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ใน
การใช้สอยที่ต้องการความมิดชิดพอสสมควร เช่น การซัก ล้าง ตาก และทำ
สวนครัว จากแบบจะเห็นได้ว่าเรายังมีเนื้อที่เหลือทางด้านหน้าบ้านอย่างกว้าง
ขวางพอที่จะจัดสวนได้อย่างสวยงามอีกด้วย

อาคารสองชั้น ปลุกชิดเขตที่ดินเอกชนน้อยกว่า ๒.๐๐ เมตร และ
อาคารสูง ๓ ชั้น ปลุกชิดเขตที่ดินเอกชนน้อยกว่า ๓.๐๐ เมตร แล้วเปิด
ประตูหรือหน้าต่าง เป็นการผิดเทศบัญญัติ

แบบที่ ๓

บ้านไม้ชั้นเดียวใต้ถุนสูง เลขที่ ๑๖/๑๓

ชั้นล่าง มีถนนภายในเนื้อที่ที่กัลดรยนต์ สนามหญ้าหน้าบ้าน ก่อนเข้า
ตัวอาคาร มีเฉลียงทางเข้า ส่วนอนันต์ประโยชน์ใช้รับแขกและ
รับประทานอาหารขนาด ๓.๓๐ x ๕.๕๐ ม. (ส่วนนี้อาจจะต่อเติม

ผนังให้เต็มชั้นภายหลังได้ ซึ่งก็จะกลายเป็นบ้านไม้สองชั้นเต็ม)

ส่วนห้องครัวขนาด ๒.๘๐ × ๓.๓๐ ม. ห้องน้ำขนาด ๑.๕๐ × ๒.๒๐ ม. ลดระดับไปจากพื้นชั้นล่างอีกหนึ่งระดับ มีส่วนซึ่งใช้ซักผ้า ล้างชาม ตากผ้า อยู่ด้านหลังครัว ขนาด ๒.๕๐ × ๕.๐๐ ม.

ชั้นบน

บันไดขึ้นชั้นบนอยู่ลึกถัดห้องอาหารไป ชั้นสู่ชั้นบนเป็นห้องโถงพักผ่อนขนาด ๒.๒๐ × ๕.๐๐ ม. มีระเบียงขนาด ๑.๒๐ × ๓.๐๐ ม. ออกมาพักผ่อนได้ (หากส่วนนี้มีความจำเป็นสามารถกันเป็นห้องนอนได้เพิ่มขึ้นอีก ๑ ห้อง) มีห้องนอนขนาด ๓.๓๐ × ๔.๐๐ ม. ๒ ห้องแต่ละห้องมีระเบียงพักผ่อนส่วนตัวขนาด ๑.๒๐ × ๓.๐๐ ม.

สรุป

อาคารหลังนี้เป็นอาคารแบบประหยัดปล่อยส่วนชั้นล่างโล่งไว้สามารถจะต่อเติมให้มีผนังได้เต็มเป็น ๒ ชั้น ในภายหลังได้ เหมาะสำหรับผู้มีงบประมาณก่อสร้างน้อย และคิดจะต่อเติมในภายหลังเป็นอาคารเรียบๆ วัตถุประสงค์สร้างส่วนใหญ่เป็นไม้ ฝาไม้อย่าง พื้นชั้นล่างเทพื้นทรายขัดมัน

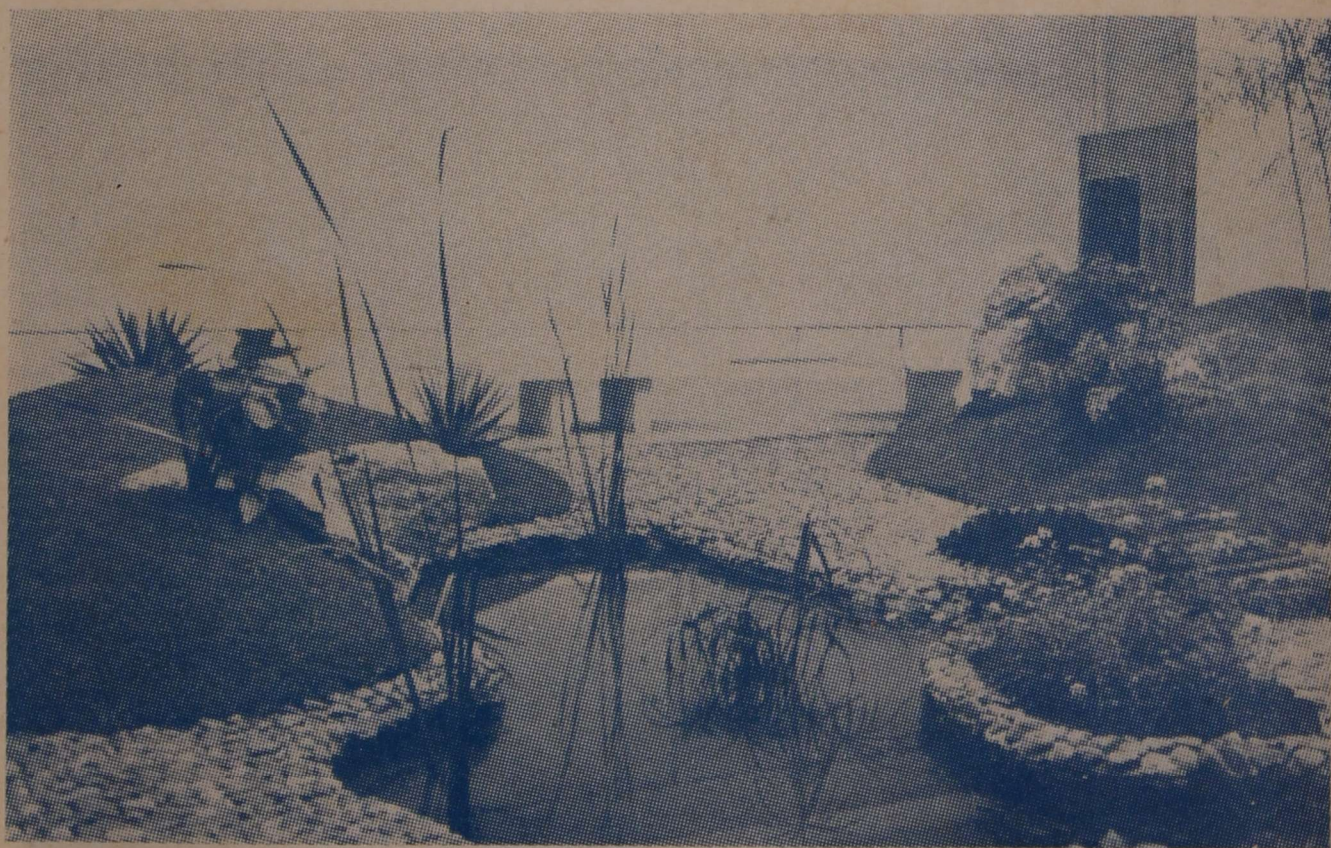
ค่าก่อสร้างประมาณ ๕๕,๐๐๐.๐๐ บาท ปลุกในที่ดินขนาด ๕๐ ตารางวาขึ้นไป หันหน้าออกทางทิศเหนือ

อาคารพักอาศัยแต่ละหลังจะต้องมีที่ว่างอันปราศจากสิ่งปกคลุมอยู่ ๔๐ ใน ๑๐๐ ส่วน ของพื้นที่

เทศบัญญัติของเทศบาลนครกรุงเทพ

นำตกจัดขึ้นภายใต้ต้นไม้ ที่มีอยู่แล้ว ใช้เครื่องหมุนเวียน หินใช้หินลอย
ต้นไม้ที่ใช่ เช่น แสยก กก เฟิร์นต่าง ๆ ฯ

สวนจัดขึ้นบริเวณกลางบ้าน ภายในพื้นที่จำกัด จัดเป็นรูปฟอร์มต่าง
หินเป็นจุด ขอบบ่อทำเป็นเนินบ้างเล็กน้อย มีสะพานไม้ข้าม ต้นไม้ที่ใช่ เช่น
เฟิร์น ไม้ กก รูปต่างๆ ว่านนางกวัก เวอร์บีน่า ฯ

ลือกไม้ข้างบ้าน เรียงกรวดทะเล Fix เพื่อให้ติดกันกับต้นไม้ที่ใช้ ถังหิน
เป็นจุด ต้นไม้ที่ใช้ เช่น พวงแสด ลั่นมังกอ เวอร์บีนา ฯ

น้ำตกวางหินทะเลแบบธรรมชาติ โดยใช้เครื่องน้ำตกหมุนเวียน ต้นไม้ที่ใช้
เช่น กก เฟิร์น ไม้ กล้วยแดง วานเสน่หัจจันทร์ ฯ

สวนใต้บันได ในที่ร่ม ตั้งหินเป็นกลุ่ม ตั้งโคมไฟโคราช ตะเกียงหิน
ต้นไม้ที่ใช้ เช่น อกลอนนิมา เข็มกุดั่น ๆ

สวนน้ำตก ตั้งหินเป็นจุด มีตะเกียงหิน สะพานไม้ข้ามลำธาร! รูปฟรีฟอร์ม
ต้นไม้ที่ใช้ เช่น ปรงจีน เฟิร์น แสยก ๆ

น้ำตกจัดข้างบ้าน เรียงกรวดให้สัดต่อกันกับหญ้า ตั้งตะเกียงหิน (แบบญี่ปุ่น)
จุดหนึ่งภายในบ่อ ต้นไม้ที่ใช้ เช่น ปรังน้ำ เฟิร์นต่างๆ ผกากรองเลื้อยสีเหลือง กก ฯ

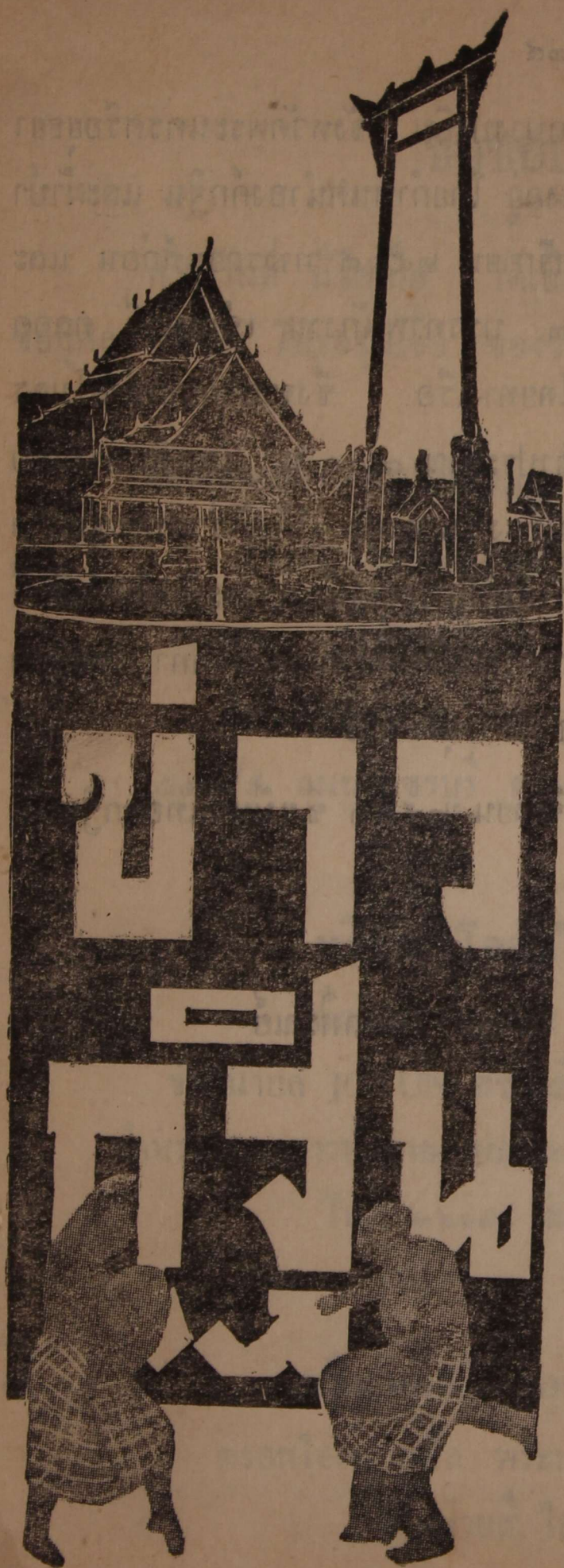
สวนจัดบริเวณบ่อน้ำภายในบ้าน สร้างทำน้ายืนลงไปภายในบ่อเพื่อนั่งพักผ่อน
ประกอบกับพื้นกระเบื้อง ให้สัมพันธ์กับทำน้า ตั้งโถงมังกรแบบโบราณเพื่อเน้นจุด
ภายในบริเวณสวน ต้นไม้ที่ใช้ เช่น หมากกอหวน เศรษฐีเรือนนอก ก้ามปูหลุด ฯ

สวนมมบ้าน จัดโดยใช้หินที่มีทรงสวย ๆ บริเวณเป็นที่ร่ม ต้องใช้กรวดทะเล
โรยแทนหญ้า ต้นไม้ที่ใช้ เช่น ตะโก ก้ามปูหลด ชาใบมันตัดแต่ง เข็มญี่ปุ่น
ศรนารายณ์ ฯ

สวนน้ำตก จัดข้างบ้าน บ่อฟรีฟอร์ม ใช้เครื่องทำน้ำตกหมุนเวียน มีสะพานข้าม
ต้นไม้ที่ใช้ เช่น ไม้จีน เฟิร์นต่าง ๆ ไบม่วง กก ฯ

เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๑๓
เวลา ๑๔.๓๐ น. นายกมล นุช-
นาถนนท์ ผู้อำนวยการฝ่ายอาคาร
และบูรณะ ได้เชิญเจ้าหน้าที่ใน
ฝ่ายอาคารและบูรณะ ทั้งมีราย
นามต่อไปนี้

๑. หัวหน้ากองสวนสาธารณะ
๒. หัวหน้ากองรักษาความ
สะอาด
๓. ผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากอง
ควบคุมอาคาร
๔. หัวหน้ากองควบคุมอาคาร
๕. คุณสุรินทร์ ไชยประสิทธิ์
๖. คุณเครือวัลย์ สุขมานนท์
๗. คุณอารมย์ เมืองแก้ว
๘. คุณนนท์ จิตตะทัต
๙. คุณประหยัด อุลิศ
๑๐. คุณเสนาะ โกมลหิรัณย์

ประชุมปรึกษาหารือเรื่องการ
จัดงานทอดกฐินประจำปี ที่ประชุม
ได้มีมติให้นำผ้ากฐินทาน ของฝ่าย
อาคารและบูรณะไปทอดถวาย ที่

วัดตลาด ตำบลตลาดเกรียบ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อสมทบทุนสร้างพระอุโบสถที่ยังค้างอยู่ โดยกำหนดนำองค์กฐิน และผ้าป่า ไปตั้งฉลองที่วัดในวันศุกร์ ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ ทางรถยนต์ก่อน และในวันเสาร์ ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ บรรดาพนักงาน เจ้าหน้าที่ ตลอดจนญาติมิตรก็จะออกเดินทางไปทอดโดยทางเรือ ซึ่งจะออกจากท่าสโมสร พนักงานเทศบาล ท่าช้างวังหน้า เวลาประมาณ ๘.๐๐ น. และเดินทางกลับในวันเดียวกัน ในการประชุมนี้คุณเปรี๊ญ นาคะตะ ได้เข้าร่วมประชุมด้วยเพื่อรับทราบการดำเนินการ สำหรับปีนี้ที่ประชุมเห็นควรจะพิมพ์หนังสือที่ระลึกด้วย โดยให้หัวหน้ากองสวนสาธารณะเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ โดยบอกบุญขอให้ คุณเพ็ญจิตร พูนพนิช มาช่วยการกุศลด้วย

อนึ่ง ในวันเสาร์ ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ ซึ่งเป็นวันทอดกฐินนั้น ทางวัดจะได้จัดให้มีงานยกช่อฟ้าด้วย.

เสนาะ โกมลหิรัญย์

ขอขอบคุณ

ห้างร้านที่ มีจิต^๕เกื้อ ได้^๕เอื้อเฟื้อ ด้วยศรัทธา โมทนาเหลือ
ขอกุศล ผลบุญ โปรด^๕จน^๕ใจ ของ^๕ขายดี อย่าง^๕เหลือ ค้ำ^๕ส^๕ต^๕อก^๕เลย

หนังสือเล่มนี้ด้วยความร่วมมือ^๕เอื้อเฟื้อจาก

๑. บริษัทอินเตอร์เนชั่นแนล อิเล็กทรอนิกส์
แอนด์ เอ็นจิเนียริง จำกัด (ไอ.อี.ซี.)

เจ้าหน้าที่ดวงโคม และอุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิด
๕๔๒/๕ ถนนเพชรบุรี ตรงข้ามโรงพยาบาลนครเมโทร

๒. บริษัท โจตันไทย จำกัด
ตึกโทริเซน ๔๔๘ ถนนสุขุมวิท
เจ้าหน้าที่ JOTUN สีชั้นเยี่ยมจากประเทศนอร์เวย์
สำหรับทาอาคารทั้งภายนอกและภายใน และโลหะทุกชนิด
โทร. ๓๖๑๗๐ และ ๓๑๓๗๖

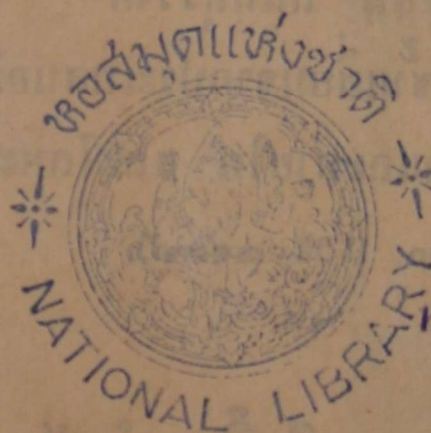
๓. บริษัทอีสต์ เอเชียติก จำกัด
ตรอกโอเรียนเต็ล พระนคร โทร. ๓๑๐๒๐
เจ้าหน้าที่ ไอ.ซี.ไอ.

๔.

อภินันทนาการจาก
คุณทองเชิธร กุญชรกานนท์
บริษัทโซเซียล จำกัด

๕.

ด้วยอภินันทนาการจาก
ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงค้าไม้หน้าหลี่
เป็นผู้แทนจำหน่าย
กระเบื้องยาง PLASTO ของอิตาลี
สี MERCURY ของอเมริกา
๓๒/๑๕ - ๒๒ ถนนดำรงรักษ์ พระนคร
โทร. ๘๑๔๒๕๘ ๘๑๕๒๑๓

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี

หอสมุดแห่งชาติสาขาแพร่

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง ถนนพหลโยธิน พระนคร
นายกระจำ บุนนาค ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๓